

Barancová, Helena a kol.: Zamestnávanie cudzincov

1. vydanie, Bratislava: Spirit, 2012, 402 s. ISBN 978-80-89393-75-6

Martin Šmíd*

Mezi monografiemi zaměřenými na problematiku pracovního práva, které vyšly v roce 2012, nalezneme i práci profesorky Heleny Barancové (a jejího autorského kolektivu) s názvem „Zamestnávanie cudzincov“. Kniha vyšla v bratislavském nakladatelství Spirit a byla vytvořena s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja v rámci řešení projektu „Flexibilita pracovního práva a nový systém sociálnej bezpečnosti“ (č. LPP-0048-09), jehož řešitelkou byla právě profesorka Barancová.

Helena Barancová je děkankou Právnické fakulty Trnavské univerzity v Trnavě, kde působí též na katedře pracovního práva a sociálního zabezpečení. Mezinárodním, potažmo evropským aspektům pracovního práva se věnuje již dlouhodobě, což dokazují i její předchozí publikace zaměřené na tuto problematiku, jako např. *Nadnárodný pohyb zamestnancov a služieb* (2011), *Európske pracovné právo: flexibilita a bezpečnosť pre 21. storočie* (2010), *Slovenské a európske pracovné právo: slovenská a česká judikatúra, judikatúra európskych súdov* (2004) nebo *Pracovné právo krajín Európskeho spoločenstva* (1993) a řada odborných článků a příspěvků na konferencích.

Téma zaměstnávání cizinců je téma nepochybně velmi aktuální a v tomto směru se dá i konstatovat, že jde o jedno z témat, které je vzhledem k trvajícím a rostoucím mobilitě obyvatelstva a pracovních sil aktuální dlouhodobě, přičemž se dá předpokládat, že jeho význam bude dále vzrůstat. Jak autorka výstižně poznamenává v předmluvě knihy, zaměstnávání cizinců stojí v každé zemi nejen v centru pozornosti právní úpravy, ale i v centru pozornosti celé společnosti. Názory na zaměstnávání cizinců se mezi občany často liší, což bývá často zneužíváno i v politickém boji. Nelze však příliš polemizovat se skutečností, že vzhledem k demografické situaci v Evropě bude zaměstnávání cizinců nezbytností.

Monografie je i z tohoto důvodu zaměřena nejen na zaměstnávání cizinců – občanů unie (v rámci volného pohybu pracovních sil), ale logicky i na zaměstnávání cizinců z třetích zemí (mimo EU). Dle představy autorů, uvedené v předmluvě, by monografie měla být určena vedle studentů právnických a neprávnických fakult

také zaměstnancům státních úřadů, kteří při své každodenní práci přicházejí s pracovněprávními vztahy cizinců do profesionálního kontaktu.

Kniha je rozdělena do tří hlavních okruhů (oddílů). První oddíl je zaměřen na předpoklady zaměstnávání občanů Evropské unie (str. 15–120), druhý oddíl na zaměstnávání příslušníků ostatních zemí (str. 121–226) a třetí se věnuje kolektivním pracovněprávním vztahům ve spojení s cizinci (str. 227–294). Značnou část publikace tvoří také přílohy obsahující relevantní právní předpisy evropské i vnitrostátní úrovně. Chybí zde však jejich seznam či přehled (ať už v obsahu nebo jinde), což může čtenáři zkomplikovat orientaci, neboť neví, co a kde může v přílohách vůbec hledat.

V prvním oddíle najdeme všechny podstatné informace o zaměstnávání cizinců z členských států EU v rámci volného pohybu pracovních sil: právo na volný pohyb, zákaz diskriminace při volném pohybu, právní předpisy upravující danou problematiku. Téma je navíc rozšířeno i o opačný úhel pohledu, tedy vysílání zaměstnanců. Z praktického pohledu zde lze ocenit také kvalitní zpracování rozhodného práva v pracovněprávních vztazích, což je využitelné i pro zaměstnavatele a zaměstnance.

Struktura druhého oddílu se logicky liší, není zde zařazeno právo na volný pohyb, ale pozornost je věnována především podmínkám vstupu a pobytu cizinců z třetích zemí. Mírně zavádějící je zde pouze název 8. kapitoly „Právne postavenie občanov členských krajín EÚ podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti“, neboť celý oddíl a i text celé kapitoly je věnován problematice statusu cizinců z nečlenských zemí (čemuž odpovídá i název jediné podkapitoly – „Právne postavenie cudzincov z nečlenských krajín EÚ podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti“).

Dobrym doplněním (opět zejména z praktického pohledu) je obsazení administrativních, trestních a daňových aspektů zaměstnávání cizinců do tohoto oddílu. I z odborně-vědeckého pohledu jde o relevantní rozšíření tématu o problematiku, která přesahuje rámec trhu práce, což činí knihu ještě více komplexní. V druhém oddíle naopak nenalezneme text o rozhodném právu (mezinárodním právu soukromém), ten je tedy třeba hledat pouze v oddíle prvním. Zde by bylo nelogické, aby se text opakoval (kolizní právo je v obou případech

* JUDr. Martin Šmíd, doktorand na Katedře pracovního práva, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

víceméně totožné), může to ale čtenáře zmást. Je otázkou, zda by byla vhodnější jiná struktura monografie; změna struktury by mohla narušit stávající logické vazby, které v textu nepochybně existují.

Dva výše zmíněné oddíly tvoří základ práce, otázka cizinců a kolektivních pracovněprávních vztahů je svým rozsahem spíše doplňující, je však dobře, že nebyla opomenuta. Přestože je kolektivním pracovněprávním vztahům v teorii věnováno určitě méně pozornosti než individuálním, mají v literatuře své místo, zvlášť při zařazení do kontextu zaměstnávání cizinců.

Vhodným rozšířením tohoto textu by pak mohla být problematika praktické realizace kolektivních práv u cizinců (slabší možnost uplatnění cizinců v rámci „cizí“ odborové organizace, riziko nedodržování svobody sdružování u cizinců atp.). Oproti tomu pozitivní je podrobné zpracování otázek evropských zaměstnaneckých rad a účasti zaměstnanců na řízení evropských obchodních společností, neboť to jsou záležitosti stojící v literatuře o kolektivním pracovním právu spíše na okraji zájmu.

Použitá literatura je vždy uvedena na konci kapitoly, což lze ocenit jako praktické i z pohledu orientace čtenáře, který tak ví, která literatura je relevantní právě ke kapitole, která ho zajímá (podobný systém je standardem např. i u učebnic od vydavatelství C. H. Beck, kde je literatura ke kapitole uvedena pro změnu na začátku kapitoly). Přesto se domnívám, že souhrnný seznam literatury by měl být uveden i na konci celé monografie.

Obecně lze na této publikaci velmi kladně hodnotit aktuální téma s mezinárodním přesahem, navíc velmi kvalitně a podrobně zpracováno. Monografie je velmi zdařilá, bez ohledu na výhrady zmíněné výše, které je možné chápat zčásti jako technické, zčásti subjektivní.

Vzhledem k tomu, že na českém knižním trhu je toto téma zpracováno spíše v podobě praktických příruček jako např. kolektivní dílo *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců do OSVČ do ciziny*¹, a souhrnné dílo podobného rozsahu chybí, je tato publikace dobře využitelná i českou studentskou a odbornou veřejností.

---

¹ Kolektiv autorů. *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců do OSVČ do ciziny*. 3. vydání. Olomouc: Anag, 2010, 256 s. ISBN 978-80-7263-525-2.